16

Q. D. B. V.

BRUTORUM ANIMAS ESSE SUBSTANTIAS, & quidem CORPOREAS,

BREVI DISSERTATIUNCULA
demonſtrat,

Eamq;

Præſide

VIRO EXCELLENTISSIMO AMPLISSIMOQ;

DN. JOH. CHRISTOPHORO STURMIO,

Philoſ. M. Mathem. & Phyſices in Alma hac Norimbergenſium Univerſitate Altdorffina Prof. Publ. undiquaq; Famigeratiſſimo,

DN. PATRONO & PRÆCEPTORE æternum devenerando,

Adverſus Contraſentientium argumenta publicè defendet

AUTOR & RESPONDENS

JOHANNES SCHNAPPERUS,
Gienga-Suevus.

Ad diem 2. Junij, ANNO EPOCH. CHRIST.
M. DC. LXXXIII.

ALTDORFFI,
Literis HENRICI MEYERI, Univ. Typogr.

Inclutæ ac Liberæ

S. R. I.

Reipublicæ ULMENSIS

Illuſtri

GYMNASIO.

VIRIS

NOBILISSIMIS, SUMME REVERENDIS, EXCELLENTISSIMIS, CONSULTISSIMIS, EXPERIENTISSIMIS, AMPLISSIMIS, CLARISSIMISQ;

DN. DIRECTORI,
DNN. SCHOLARCHIS,
DNN. PROFESSORIBUS,
DNN. VISITATORIBUS,
& ceteris Ejusdem
DNN. PRÆCEPTORIBUS,

DNNN. Meis Mæcenatibus, Evergetis, Fautoribus, & Promotoribus, ſumma animi ſubmiſſione ſancte devenerandis,

Hoc qualecunq; Exercitium Academicum, in mei meorumq; ſtudiorum commendationem ulteriorem, grata mente & obſervantia debita

do, dico, conſecro

JOHANNES SCHNAPPERUS,
Aut. & Reſp.

Anteloquium.

NOn ingrata, fateor, fuit *Lectio illa, quæ in* Ariſtotelis Elenchis Sophiſticis Lib. I. cap. 1. p. m. 223. Tom. I. *obſervabam*: Quædam revera id eſſe, quod videntur, alia autem videri ſaltem, quæ tamen non ſunt. *Benevole igitur interpretaturum ſpero Lectorem, ſi malim, qui ſum, qualiscunq; etiam ſim, quam is, qui non ſum, videri, & proprias experiri vires, quantulæcunq; illæ fuerint. Deſidem enim ita deliteſcere, prohibebat tum ratio, quam temporis collocati ſcio eſſe reddendam Dominis meis Benefactoribus, tum etiam alia ſimilis obligatio, quæ poſtulabat, ut deſideriis Fautorum & Amicorum fieret ſatis. Quapropter præſentem hanc materiam,* de BRUTORUM ANIMABUS CORPOREIS, *tenuiter equidem elaboratam, in chartam conjicere, & pro Exercitio Academico potius, quam expolita magis & adcuratiora, aut venditare pro meis, aut publicè ſaltem Reſpondendo tueri ac defendere ſuſtinui. Illud enim fallax & iniquum, hoc aliquanto difficilius: Cum promtius multo & expeditius quis ea propugnet, quæ ipſemet mente concepit, quam quæ ab aliis concepta, plerumq; conceptu evadunt difficiliora. Æqui igitur boniq; conſules, B. L. hos meos conatus, & ſi opus ipſum non mereatur, voluntatem tamen reſpicies, Juxta illud* Sulmonenſis Lib. 3. Pont. Eleg. 4. p. m. 214.

Ut deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.

Sit itaq; in ſanctiſſimo nomine JESU!

THESIS *I.*

VAriæ variorum, tàm de hominum, quàm brutorum animabus, hinc inde occurrunt ſententiæ, quæ præterquam, quod erroneæ ſint, etiam periculoſæ exſiſtunt. Dantur enim, qui has pariter ac illas rationandi facultate quadam inſtructas credunt Antiquiores juxta & recentiores, tametſi gradu quodam rationis inferiore præditas ſtatuant, ut *Gaſſendus* & *Hieron. Rorarius.* Alii placidius ſe philoſophari exiſtimantes, immateriales & ſpirituales etiam Brutorum animas eſſe contendunt, ratione tamen carentes; ut *Henr. Morus Encb. Met. cap. 28. ſect. 15.* Cum ex adverſo multi cum *Democrito, Leucippo, Empedocle,* &c. materialem hominis mentem æq; ac iſtas exiſtiment; vid. *Ariſt. Lib. I. de An. c. 2. p. m. 469.* Quibus præluſiſſe jam olim *Anaxagoras* videtur, adſerens, *eam eſſe mentem, inſitam univerſis animalibus tam parvis quam magnis, tam præſtabilibus quam minus præſtabilibus. Ariſtot. loc. cit.* Quidam adeò deprimunt illas, ut è Subſtantiarum numero eximant, & miſella ſaltem accidentia faciant, ſolâ hominis rationali anima excepta, ut *Carteſiani*, qui cum avtomatis comparant animalia, *Guil. Pembelius, & Adr. Heereboordius, Profeſſor, dum vixerat, Lugdunenſis.* vid. *ipſius Meletem. Philoſ. p. m. 162.* Ut adeò Sententiarum hæc divortia veritatem iſtius adſerti *Ariſt. Lib. I. de An. c. 1. p. m. 467.* planè evincant; ubi: *Verum,* inquit, *omni ex parte atq; omninò difficillimum eſt, fidem tandem aliquam de anima accipere.* conf. *Scalig. Exercit. 307. Sect. 12. p. m. 896.*

II.

Nobis interim, ut anima hominis rationalis immaterialis & incorporea Subſtantia indubiis argumentis probatur; Ita Brutorum animas non materiales tantum, ſed & materiatas & corporeas ſtatuimus, neque adeò Subſtantiarum numero eximendas. Ita ſc. inter hominem & Bruta inſigne & notabile diſcrimen adparet, dum utrorumq; animæ, non niſi in hoc uno conveniunt, quod ſint Subſtantiæ, in cæteris autem omnibus differant; ita hæ materiales & corporeæ, illæ immateriales & incorporeæ; hæ corruptibiles & diſſipabiles, illæ incorruptiles

les & immortales; hæ ratione & judicio deſtitutæ, illæ largiter hiſce inſtructæ.

III.

Omne igitur noſtrum munus in eo conſiſtit, ut probemus, Animam Brutalem I. eſſe Subſtantiam, & II. quidem, Materialem quoque. Probata namque materialitate, ultro ſequitur, eas eſſe corporeas. Subſtantiales igitur eas eſſe, probant nobiliſſimæ actiones percipiendi, imaginandi, reminiſcendi, ac ſimiles, quæ utique ab accidente non poſſunt provenire. Argumentamur. *A quo ſunt nobiliſſimæ illæ operationes percipiendi res ſenſibiles, itemq; memorandi & imaginandi, illud eſt Subſtantia & non accidens. Sed ab anima Brutorum ſunt iſtæ operationes, E. Brutorum anima eſt Subſtantia, & non Accidens.* Excipit quidem *Adr. Heereboordius*, dicendo: Falli eos, qui ad Subſtantialem aliquam formam recurrant, ut poſſint rationem reddere operationum, quæ fiunt à Corporibus Naturalibus, cum hic ſufficiant accidentia. Dicit enim expreſſis verbis: *Accidentia immediatè & per ſe poſſe agere, & non virtute alicujus formæ Subſtantialis.* Ad autoris mentem melius intelligendam monemus, nobis in præſentia litem non eſſe de differentia inter animam & formam: Simpliciter enim non poſſunt recurrere. Nam v. g. Elementa habent formas, non item animas. Aliàs haud inviti largimur, etiam doctiſſimos viros his verbis in materia præſenti promiſcuè uti, ut animam formam, & formam animam dixerint; quæ mens extra omne dubium etiam noſtro *Heereboordio* fuit. Verum enim verò, ut propius rem ipſam adtingamus, *falſum eſt, & abſurdum, accidentia poſſe immediatè & per ſe agere, absq; virtute alicujus ſubjecti Subſtantialis.* Quæſo enim, Adriane, poſſuntne accidentia mera & miſella agere ſine ſubſtantia? Utut aliquis crederet, principium harum actionum effectivum eſſe variorum accidentium mixturam ac temperamentum, neceſſe tamen eſt, aliud ſubſternere ſubjectum, in quo illa radicentur. Nam accidentium eſſe planè eſt ineſſe, imò ſecundum noſtrum *Heereboordium* ipſum *ne quidem per abſolutam Dei potentiam poſſibile eſt, accidens eſſe aut operari poſſe absq; ſubjecto.* vid. *Mel. Philoſ. p. m. 42.* Adhæc regerit *Heereboordius:* Utiq; ſubſternendum eſt ſubjectum, in quo radicentur iſta accidentia: *Et hoc ſunt ſpiritus Ani-*

males. Quidni ergò his ipſis ſpiritibus potius, tanquam ſubſtantiali ſubjecto, animæ nomen tribuamus, quam qualitatum mixturæ in ipſis? Profecto, ſi ſpiritus iſte animalis non tantum eſt organum, ſed & primum principium omnis ſenſionis; ſi nulla alia eſt ſubſtantia in Brutis, quæ his ſpiritibus utatur, ut inſtrumentis ſentiendi (quod utrumq; non adfirmat ſolum totidem verbis *Heerebordius*, *ſed argumentis etiam ex Pembelio ſuo confirmat, Mel. Phil. Diſp. 36. num. 8.)* hos ipſos ſpiritus animam Brutorum, atq; adeò hanc ſubſtantiam eſſe neceſſum eſt.

IV.

Demonſtrato hoc modo, Subſtantias eſſe Brutorum animas, pergimus ulterius, quoad rem ipſam probaturi, quod *κατ' ἄνθρωπον* ex modo dictis jam eluceret, Earum Subſtantiam eſſe materialem & corpoream. Hoc autem ſuadet I. Earum in corpore organico exſiſtentium ſimul cum membris ſuis diviſio, ita ut manifeſtas operationes, ipſis aliàs adtribui ſolitas, etiamnum poſt diſſectionem edant. *Ita*, inquit *Clariſſ. Thom. Williſius* (vid. *tract. de Anim. Brut. cap. 2. p. m. 11.) lumbrici, anguillæ & viperæ in fruſtra diviſæ, aliquandiu ſe movent, & compuncta corrugantur.* Addi poterit huic & alia experientia, prout me edocuit *Excellentiſſimus* DN. PRÆSES, in prælectionibus ſuis privatis: Juſſerat alicubi Magiſtratus maleficum capite plecti: Eo peracto, cum ſub veſperam cadaver, omninò jam, ut videbatur, exanime anatomico exercitio eſſet præparandum, ii, quibus hoc muneris competebat, non ſine ſtupore obſervarunt, pollicem dextri pedis aliquoties motitari & incurvari. Ibi homines illi miraculum fingere, imò tanquam portentum & rem inopinatam inſpectare, cum tamen ejus motitationis cauſſam optime faciamus, ſpiritus quoſdam in corporis illa parte relictos. Et ne longius abeamus, adeat quis modo officinam Lanii, & nobiſcum, perſuaſiſſimus affirmo, ſentiet. Ibi enim Bovis v. g. in fruſta jam diſſecti carnes hinc inde ſe paullum movebunt & trement, ob cauſſam modo adlegatam. Hæc ratio autem, qua à diviſibilitate ad probandam materialitatem concludimus, tanti ponderis eſt, ut nulla firmior & major poſſit dari; *Eſſe verò diviſibiles formas illas, (ſunt verba acutiſſimi naturæ indagatoris Johannis Sperlingii, vid. Inſtitut. Phyſ. p. m. 124.) partim interpretes, partim*

tim veritas ipſa monſtrat. Adductis deinde in rem præſentem teſtimoniis Toleti, Conimbricenſium, Zabarellæ, & Moriſani, pergit laudatus modo autor: *Ex animalibus vermis cum diſſecatur, pars ad caput ſpectans, verſus caput tendit, pars caudam adtinens, eandem verſus ſe movet. Veſpæ cum dividuntur, vivit cum pectore caput, vivit etiam alvus. Vermiculus longior in decem & plures partes diviſus & SENSUM & ANIMAM in omnibus adtempus retinet particulis; ſtilo enim tactus torquet ſe ad doloris locum nec dolente parte una, quæ tacta fuit, ſimul dolet altera, quæ fuit intacta.* Hæc paulò prolixiùs ex *B. Sperlingio,* quoniam veritatem egregiè adjuvant, recitare viſum eſt. Addi quoque poſſunt, quæ ibidem ſequuntur; ut & *Scalig. Subt. Exerc. 246. ſect. 1. p.m. 714. ubi ſe teſtem exhibet* αὐτόπτην.

V.

Suadet II. Brutorum animas eſſe materiales, quod ſimul & ſemel diverſas obeunt functiones per diverſa organa, quibus adeò coextenſas, & quoad ſui diverſas partes eſſe præſentes neceſſum eſt. Eodem enim inſtanti oculus videt, auris audit, nares olfaciunt, lingua guſtat, & membra quævis exteriora tactûs ſenſum & motum exercent, ac interea viſcera quoque & præcordia munia ſua exſequuntur. Hujus rei cauſſa cum non ſit alia, quam coextenſorum ſpirituum præſentia, rectè etiam diviſibiles eos & materiatos ſtatuimus. Adhæc major hujus noſtri argumenti vis pateſcet ex eo, quòd revocato ex membris ſpiritu, mox illa & ſenſu & motu deſtituta commoriuntur: quod usque adeò plebejis quoq; hominibus notum. vid. *Cæl. Rhodig. Lib. II. cap. 8. p.m. 65. G.* conf. *Williſ. de accenſ. ſanguin. p.m. 71.*

VI.

Sententia hæc, quo minus alicui abſurda, aut in noſtro ſaltem cerebro conficta videatur, autores habet viros quovis ævo doctiſſimos, non *Epicurum ſolum, Democritum, Laërtium, Lucretium,* (qui humanam etiam, ſed abſurdiſſime, eodem cenſu habuerunt,) ſed etiam, ſi *Williſio,* credimus, *Hippocratem, Galenum, Platonem, Pythagoram;* & è modernis *Gaſſendum, Job. Fernelium, Heurnium, Carteſium, Hogelandum, ipſum Williſium,* & quod mireris *Honoratum Fabri quoq;, alias* περιπατητικώτατον; Immo parum

abeſt,

abeſt, ipſum *Peripati Ducem*, qui *lib. de Juv. & Seneɛt. c. 2. p. m. 539.* τῆς ψυχῆς ὥσπερ ἐμπεπυρευμένης expreſſam mentionem facit. Quin imo ipſe *ſacer Codex Deut. 12, 23.* nobiſcum facit, quando ita diſerte ait: *Sanguinem eſſe animam.* Quæ opinio *Critiæ* & *Empedocli* alias adſcribi ſolet. vid. *Ariſt. Lib. I. de Anim. cap. 4.* Excipiunt quidem, (vid. *Meiſn. Philoſ. ſobr. P. 1. ſect. 2. quæſt. 4.*) in hoc loco eſſe metonymiam adjuncti pro ſubjecto, & indigitari his verbis ſaltem ὄχημα *ſive ſedem* animæ, atque adeò explicandum eſſe ſecundum ipſius Scripturæ explicationem, quæ exſtat *Levit. cap. 17. v. 8. Anima carnis eſt in ſanguine. Lutherus vertit:* **Deß Leibes Leben iſt in ſeinem Blut.** Sed Reſp. Rectius hic quæri ſynecdochen partis pro toto, ut ita ſanguis anima dicatur propter ſpiritus, quos præſentes ſemper habet & actuoſos, ſeq; vegetantes. Quamvis quemlibet hic ſuo ſenſu abundare ſinamus.

VII.

Nec improbabiliter *Honorat. Fabri & Williſius*, è diverſis licet principiis, animas illas Brutales cum Democrito (vid. *Ariſt. Lib. 1. de An. 2. p. m. 469.*) igneas crediderunt, quandoquidem omnes cum igne proprietates habent communes; Ignis autem proprietates ſtatuuntur vulgò tres: Quarum I. hæc eſt, *ut igni quam primum accenditur, libera & continua aëris acceſſio concedatur.* Idq; non ſolum, ut effluvia vaporoſa, flammam alias ſuffocatura, foras devehantur & perpetim decedant; ſed etiam, Doctiſſimorum Virorum judicio, ut pabulum nitroſum inde igni ſuppeditetur. Omnis enim ignis, uti conſtat particulis ſulphureis, quas ex materia combuſtibili, oleo, ſebo, ligno &c. elicit, ita quam maximè nitroſas in flammæ augmentum requirit. Aërem autem talibus eſſe refertum, extra dubium eſſe poſitum puto, ſuffragantibus præſertim tot tantisq; autoribus, inter quos etiam *Coſmopolita, Digbæus. &c.* vid *Digb. Symp. p. m. 34. & 55.* Ut de ratione nunc nihil dicam, ignem intenſius nunc ardere, nunc remiſſius pro variato aëris ſtatu. Hyeme enim aër maximè nitro abundat, adeoq; flammæ vis fortior conſpicitur, æſtate autem à Sole diſſipantur particulæ nitroſæ, & ignis adeò diſpergitur, ut vulgò à Sole exſtingui credatur. Adhæc certum eſt, docente id ipsâ rerum Magiſtrâ, Experientia, cui refragari

non

non licet, Vitriolum ſeipſum ex aëre reſtaurare; quod manifeſto eſt indicio, aërem Vitriolo abundare. Quis inde non crederet, & nitroſas in aëre obvolitare? Accedit denique, quod neceſſitatem acceſſus liberi aëris plenius evincet: Si v.g. Lucerna accenſa globo vitreo capaci immittatur, isque probè obturetur, ac deinde per antliam aër exſugatur, flamma paullò pòſt, ubi priùs paulatim in ellychnio adſcenderit, exſpirabit. vid. *Rob. Boyle Exper. Phyſ-Mech. 50.* Hæc quomodo ad animas Brutales poſſint adplicari, nunc diſpiciemus. Par autem eſt hic aëris hauriendi neceſſitas; animalia enim præſertm calidiora, ſi reſpiratione prohibentur, citò emoriuntur. Nec eſt, quod alii obvertant, *exſpirare animalia propterea, quod fuligines, aliàs excernendæ, retineantur, quæ mole ſua cor adgravent, & motum ejus inhibeant.* Verum enim verò falſum hoc eſſe & gratis fingi, ad oculum iterum demonſtrat certiſſime antlia pnevmatica; nam ſi mus v. g. Recipienti ſubponatur, aërq; exſugatur, continuò mortuus quaſi concidet, rurſus verò aëre admiſſo, reviviſcet: quod indubium eſt argumentum, non retentas fuligines, ſed aëris negationem mortem intuliſſe.

IIX.

Et ne quis exiſtimet, in calidioribus & ſanguiferis ſaltem animalibus id verum eſſe, in exſanguibus autem non item: Dicimus nos, & in exſanguibus rem ita habere, prout Nobiliſſimus ille Italus *Malpighius* experimento comprobavit. Subiit nempe illius animum Cogitatio, utrum erucæ v. g. etiam aëre ad vitam ſuſtentandam haberent opus: Ea res cum videretur eſſe majoris indagationis, rem ſequenti modo eſt adgreſſus: Illevit oleum animalculi, vel ſi mavis, inſecti hujus toti capiti, ibi nihilominus vivere pergebat; poſtquam autem guttulas olei complures per univerſum dorſum deſtillaret, mori videbatur, quia ſpiracula per dorſum undiquaq; aperta, hoc modo obſtructa aëris admiſſionem vetabant. Ex quo colligere licet, etiam viliſſima animalia, papiliones puta, muſcas &c. quodammodo reſpirare: Id autem quomodo in ſingulis fiat, *haud ita facilè quis determinaverit:* Sufficit interim nobis, probaſſe, indigere talia animalia ad vivendum aëris acceſſu, non quidem, *ut ignis vitalis refrigeretur, prout Ariſtoteles lib. de Juv. & Seneſt. cap. 3. p. m. 539.* opi-

natur, ſed ut pabulum nitroſum inde ſuppeditetur, & fuligines foras extrudantur, quod præcedenti theſi jam dictum.

IX.

Pergimus ad II. ignis proprietatem, quæ hæc eſt, *ut ei perpetuum & conſtans pabuli ſulphurei, quod depaſcatur, accedat ſupplementum*, quod ſi fuerit igni ſubtractum, aut alio modo depravatum, ilico intermoritur: uti videre eſt in lampade, quæ, oleo denegato, aut adfuſa aqua, exſtinguitur. Eodem prorſus modo ſe res habet cum Brutali anima. Flamma enim vitalis cum ſemper magnam alimenti partem abſumat, auferat, & alio amandet, neceſſariò iterum vult reſtitui, prout quisque cotidie in ſe ipſo experitur: Ideò edimus, bibimus, ut corpori ſit ſuum pabulum. Adhæc variat per ſuos gradus calor hic vitalis pro variatione eſculentorum: ita ſi nutrimentum fuerit tenue, aquoſum, calor quoque remiſſior eſt; ſi verò ſit valdè ſulphureum, ut vina generoſa, cruor ſtatim inflammatur, ac ſæpius in apertum quaſi incendium erumpit.

X.

Reſtat III. adhuc ignis proprietas, quam paucis quoque adtingemus. Ea autem in hoc conſiſtit, *ut, ſi flamma velit conſervari, jugiter aliquid eventiletur*, nempe ut effluvia ejus fuliginoſa continenter avolent, ignis ſuffocationem alias minitantia. Quod iterum ad oculum patet in lampade, vitro contectâ, quæ, quamdiu libero aëris acceſſu, fuligines abſtergente, gaudet, non modo redditur clarior, ſed &, præſente pabulo, durabilior: prohibita verò aëris ventilatione, paullatim fumus & vapores lucem imminuunt atque exſtinguunt. Pariter uti flamma, ita etiam ſanguinis vita eventilationem requirit, in quem finem præter majora ſpiracula, innumera quoq; minora, quæ poros cutis, ubiq; per totum corpus hiantes, nominamus, fuligines ſive effluvia à ſanguine æſtuante decidua copioſe emittunt: Quam emisſionem vaporum alias vocant *Tranſpirationem;* Germani dicunt: **Die Verrauchung oder Außdämpffung deß Leibes/** ſive ex Illuſtri *Digbæo*, **eine Außſtoſſung der Geiſterlein.** vid. *tractat. de ſymp. p. m. 23.* Qui plura hac de re deſiderat, conſulat *Williſium in de Sang. accenſ.* quem etiam nos Ducem ſecuti ſumus.

XI. Nec

XI.

Nec dubitare nos faciet, aut à noſtra ſententia divellet objectio, quam nobis obvertunt adverſarii. Dicunt enim: Si ſecundum noſtram ſententiam anima ſit ignis, ſequi debere, illam non ſolum eſſe calidam, *ſed & lucidam*, adeoq; poſſe videri, cùm omnis ignis de ſe & ſua natura calefaciat & luceat. Verùm dico (1) utut in ſe anima Brutorum, utpote ignea, ſit lucida, conſtat enim particulis ſulphureis atq; inflammabilibus, non poſſe tamen videri propter ſummam tenuitatem, qua gaudet. Inde fit, ut in corde & vaſis adpenſis, quaſi in receptaculis ferè clauſis, ardeat, nec clare efflagret, ſed forſan ſub fumi ſive vaporis aut halitus ſpecie permaneat. Dico (2) licet ſanguis ſit apertè flammans & ignitus, poſſe tamen fieri, ut fulgor ejus, utpote tenuiſſimus à viſu noſtro non percipiatur: prout maximè ſereno die nec ferrum candens, nec ignes fatuos, nec ligna putrida, nec alia multa noctu lucentia conſpicimus. Dico (3) in pluribus caſibus animam hanc Brutorum igneam etiam manifeſta lucis indicia dediſſe. Teſtatur certè *Williſius alleg. loco*, in quibusdam ſanguine calido & vaporoſo præditis, cum veſperi cubitum ituris veſtes interiores prope ignem aut lucernam exuerentur, flammam pertenuem & candentem emicaſſe. Teſtatur etiam *D. Frid. Slare, Anglus.* (vid. *Ephem. Lipſienſ. p. 283.*) ex *D. Croon*, populari ſuo, ſæpius ſe audiviſſe, quod, corpus ſuum induſio recenti & calefacto fricando, utrumq; lucere faciat: Et *Nobilem quendam Briſtolienſem* ſibi retuliſſe, quod tibialia ſua poſt diuturnam deambulationem ſæpius luceant: Ut ſilentio nunc prætereamus ſcintillulas, ex equorum jubis, feliumq; & aliorum calidorum animalium pellibus ſubcuſſis emicantes; & phoſphori, pronuper ex urina parati, &, *laudati Slare judicio*, melius adhuc ex ipſo ſanguine parandi, flammantiſſimam ſubſtantiam.

XII.

Nec II. noſtræ ſententiæ §. 7. propoſitæ obeſt, quod cum *Ariſtotele (lib. de Reſpirat. c. 1.)* dicant, non omnia animalia reſpirare, ut piſces, adeoque falſum eſſe, reſpirationem ad vivendum eſſe neceſſariam. Sed Reſp. diſt. Si vox reſpirationis ſumatur pro intromiſſione & emiſſione aëris per os & nares mediantibus pulmonibus, verum eſt piſces & alia aquatilia non reſpirare:

Quod ſi verò vox reſpirationis ſumatur pro qualicunq; admisſione & expulſione reciproca aëris, quocunq; modo aut organo deinde id fiat, negamus *Ariſtot.* conſeq. (1) Quia piſces veſiculam quandam habent aëre, cum ipſis veſiculis paullatim augeſcente, refertiſſimam, quem omnes cum noſtro aëre habere communes proprietates, experimenta docent. (2) Non adeò abſurdum eſt, immo maxime probabile aërem in aquis latitare, non quidem in magna copia, ſed paucum, quod videre eſt in aqua, intra recipiens exhauſtum, ſua ſponte quodammodo ebulliente. (3) Dicimus, ſecundum *Ariſtot.* hypotheſin neceſſario aërem debere eſſe in aqua: ſtatuit enim aquam vulgarem eſſe corpus mixtum, mixturam autem non eſſe aliunde, quam à quatuor Elementis, E. ſi aqua habet reliqua Elementa admixta, habebit quoq; neceſſario aërem. Ὅπερ ἔδει δεῖξαι.

XIII.

Nec III. Nos à principali noſtra ſententia dimovet *Adr. Heereboordius cum ſuo Pembelio*: quando inquiunt: *Animam Brutorum non eſſe ſubſtantiam corpoream, quia materiam & corpus informet*, h. e. omnes materiæ partes ita permeet, atque omnibus vel etiam minimis ita ſe immiſceat, ut unicuique eſſentiam, & vires ſpeciei convenientes tribuat: Ita enim verbum informare explicat. vid. *Mel. Philoſ. p. m. 165.* indeq; concludit, ſi animæ brutorum eſſent ſubſtantiæ, & quidem corporeæ, dimenſionum penetrationem, naturaliter impoſſibilem, fore admittendam, quo eodem argumento *Ariſtoteles* quoque utitur *Lib. I. de Anim. cap. 5.* Reſp. Concedendo quidem, formas omnes corporis partes organicas & inorganicas pleraſque, ut nervos, muſculos, aures, ſanguinem &c. permeare, atque omnibus ſe permiſcere, ut unicuique vires ſpeciei convenientes tribuant: inde tamen nondum ſequitur, de eſſentia quaſi hujus informationis eſſe, etiam minimas iſtarum partium atomos permeare: Non ſequitur, inquam, ſed ſufficit, hiſce eam ſuis partibus contiguam & permixtam eſſe. Quemadmodum e. g. aër follium flatu in organum pnevmaticum intromiſſus hoc quaſi animat, omnes ejus fiſtulas & partium organicarum cavitates ſenſibiles, non verò harum portiones minutiſſimas perflando; aut ut idem aër intra poros panis, ungulæ alcis, eboris foſſilis &c. abſque dimenſio-

num

num penetratione continetur, preſſusq; à ſuperinfuſis aquis bullatim emergit.

XIV.

Fallit igitur hæc *Ariſtotelis* conſequentia, qua concludit: *Cum anima ſit in omni corpore ſentiente, neceſſe eſſe, in eodem duo corpora eſſe, ſi anima aliquod corpus eſſe ponatur.* vid. *Lib. I. de Anim. cap. 5. p. m. 474.* Nam non ita omnes corporis partes conſtipatæ & repletæ ſunt, ut ne tantillum quidem ſpatii ſuperſit, quo ſe ſpiritus poſſint recondere. Quin ſtatim una cum eſculentis & potulentis, ignis vitalis & ſpiritus animalis reſtaurandi futuræ portiones plurimæ in ſtomachum, ex hoc in viſcera, ex his deinde ad cor & cerebrum, ex his in arterias & nervos, & ita per totum corpus circumferuntur. Exemplum probe notandum obſervavit *Clariſſ. Thom. Williſius* in quodam ſuorum amicorum: Is enim, cum multo vino hauſto paullum inebriatus incaleſceret, ſancte juravit, ſe etiam nocte intempeſta literas legere per aliquod ſpatium potuiſſe. Ex quo pateſcit, ſpiritus ſtatim una cum chylo per totum corpus derivari.

XV.

Nec IV. metuendum eſt, carere hac ratione animam formarum illo privilegio, quod ſint fons & origo omnium actionum. Reſp. Niti hanc ſententiam falſo principio, quaſi omnis materia, quæcunq; demum ſit, eſſet purum putum principium paſſivum & meræ paſſionis radix: prout etiam *Ebelius* ſtatuit, vid. *Aphor. Met. Diſp. XI. Reg. 3. p. m. 186.* Probant quidem, formas debere vires agendi ex ſe habere, nec debere iis quicquam eſſe prius. Sed negamus utrumq;: ſicut enim materia animalis eſt corpus organicum; ita corpus illud ſubtile inorganicum, quod per univerſa organa effunditur, vires agendi ab alio poteſt habere, & tamen eſſe hujus compoſiti principium conſtitutivum, cum in hoc ſaltem compoſito nihil ſit prius.

XVI.

Nec V. nos terrebit autoritas *Ariſtotelis*, qui *Lib. I. de An. cap. 3.* ſententiam, quæ animam faciebat numerum ſe ipſum moventem, impugnaturus, negat, animam per ſe eſſe mobilem, ita enim ejus verba: Ἀλλ' ἓν τι τῶν ἀδυνάτων τὸ ὑπάρχειν αὐτῇ κίνησιν. Editio noſtra Melanchth. reddit: *Unum id eſſe quoddam*

vide-

videtur eorum, quæ nequeunt eſſe, motum ipſi (animæ) *ineſſe atq; competere.* Unde quis cum ipſo inferret: Quicquid per ſe mobile non eſt, illud non eſt corpus. Sed anima per ſe non eſt mobilis E. Sed Reſp. negando minorem: quam probat *Ariſtoteles.* Quia ſi anima mobilis eſſet, transferretur aliquando ex corpore vel tota vel ex parte. Quod ſi concedatur (*uti etiam nos id ſucceſſive fieri concedimus*) porrò infert, egreſſam iterum ingreſſuram aliquando, & conſequenter animalia è morte reſurrectura. Ita enim clare, *Quod ſi,* inquit, *id fit,* (ut locum anima mutet) *fieri quoq; poteſt, ut egreſſa corpus rurſus ingrediatur. Ex quo fiet, ut animalium ea, quæ mortem obierunt, reſurgant.* Sed negamus conſequentiam. Quemadmodum enim ignis à candelæ flammantis ellychnio ob levitatem ſuam recedens, h. e. ab ambiente aëre graviore expreſſus, eo non redit, nec redire poteſt, ab eadem cauſſa, ſc. quæ ipſum expreſſerat, prohibitus: ſic aura illa tenuis & leviſſima, quæ brutorum animam conſtituit, in derelicta ſemel corpora ne redeat, eaq; de novo animet & gubernet, verendum non eſt.

XVII.

Nihil deniq; VI. obeſt noſtræ ſententiæ, ſi exceperint contra noſtram §. *3.* adverſarii: A quo dependent nobiliſſimæ illæ actiones, ſenſuum, imaginationis, memoriæ &c. illud non eſt corpus: ſed ab anima Brutorum &c. E. Verùm limitabimus majorem, & res erit clara. A quo dependent tales operationes cum judicio, conſcientia, προαιρέσις &c. illud non eſt corpus. Sed ita limitata majore, negamus minorem, nec alium brutis ſenſum, nec aliam imaginationem aut memoriam concedimus, quam quæ judicio, conſcientia, προαιρέσις &c. ſit deſtituta. Has tales verò functiones ſpiritus animales, nullâ aliâ ipſis contra diſtincta anima, obire poſſe, tamdiu credimus, donec oppoſitum nobis evidenter demonſtratum fuerit. Quod ipſe quoq; *Adr. Heerebordius* concedit, atque eo ipſo oſtendit, veritatem opprimi non poſſe. Dicit enim expreſſe & ſobrie admodum, loco ſuperius jam allegato: *Senſionis omnis non tantum organum, ſed & primum principium eſſe ſpiritus animales, nec ullam aliam ſubſtantiam eſſe ſuperaddendam, quæ velut anima hiſce ſpiritibus tanquam organis utatur.* Quæ ipſiſſima eſt noſtra ſententia, adeoq;

ver-

verbis ſaltem diſcrepat, re ipſa autem penitus nobiſcum ſentit, & ſic animam brutorum vere corpoream ſtatuit. Reliquas, quas nobis ex *Heereboordio* quis formet, objectiones, partim ipſi, tanquam leviculas, remittimus: partim conflictui noſtro reſervamus. Gratias interim DEO pro conceſſis viribus agentes ſubmiſſas.

FINIS.

PARADOXA

Exercitii tantum gratia defendenda.

I.

Animalium brutorum quiddam in Noviſſimo die reſurrecturum eſſe, nec impietas eſt credere, nec etiam Scripturæ S. *contrarium.*

II. *Mirari ſubit, cur Perſarum Magi ex ſolo naturæ lumine illam naturæ alias impoſſibilem mortuorum reſurrectionem cognoverint, quæ tamen RATIONI videtur eſſe ridicula,* Act. 17. 18, 20. *immo Inſania.* Act. 26. 24. *vid.* Diog. Laërt. Lib. I. de vit. Phil. p.m. 6 F.

III. Μετεμψύχωσιν, *quam alias omnes rejiciunt, aliquo modo ſtatuere, nihil eſſet abſurdi, accedente præſertim Scripturæ autoritate. vid.* Jer. 5. 8. & 2 Petr. 2. 22. &c.

IV. *Non adeo inepta forte eſt eorum ſententia, qui animam hominis Rationalem ab ejusdem forma diſtinguunt.*

V. *Non adeo abſurde locutus mihi videtur Socrates quando Naturalem Speculationem nullum fructum ferre poſſe, eandemq; ad officia vitæ nihil eſſe neceſſariam ſtatuit, ac propterea Ethicam primus invexit. vid.* Diog. Laërt. Lib. II. p. m. 37. F. vit. Socr.

VI. *Excuſari poteſt Lippius, qui animas Brutorum in extremo demum judicio interire ſtatuebat. teſte* Coll. MSt. DN. M. Feslini, p.m. Patroni mei deſideratisſimi p.m. 76.

Qui

QUi brutas animas humanæ opponere menti
egregiè nôſti, dignum homine edis opus;
Dignum etiam haut parvo juſti cujusq; favore:
quem procurabit, credito, Muſa Tibi.

Deproperatis hisce lineolis applaudere
DN. RESPONDENTI ſuo
Diſſertationis hujus Autori Doctisſimo voluit

PRÆSES.

IN arma chriſtianus, eheu! dum ruit
Fere orbis univerſus, atq; in propria
Potius cruentum ſtringit enſem viſcera,
Quàm Turcicas hoc Barbarorum deleat,
Cum nomine ipſo, copias, Te ſanctior
In docta, Amice, prælia ardor abripit.
Pugna ergo, tanti umbone tutus Præſidis,
Feliciter; perenniorem iſthæc Tibi
Arena ſpondet Lauream, quàm ſi tuas
Vel mille ſanguine tingerent cives manus.

Ita gratulabundus applaudebat
amiciſſimo *Dn. Contubernali*

Joh. Caſimirus Taubenheim/
Med. Cand.